

MARKÉTA BEDNÁŘOVÁ

Osud nám občas rozdává karty, které nechceme

Nikdo z nás nemůže vědět, zda v jeho duši nečihá zákeřná nemoc, která čeká na příležitost převzít moc nad zdravým rozumem. Nevěděla to ani Markéta, dokud nezažila první záchvat psychózy, který její dosavadní i budoucí život od základů změnil. **TEXT KARLA PELIKÁNOVÁ**

Když jsem se s Markétou setkala, byla přátelská, usměvavá a upovídáná. Kdybych předem nevěděla, s jakými démony od svých devatenácti let každý den bojuje, ani by mě nenapadlo, že je „jiná“. Třiačtyřicetiletá Markéta totiž trpí schizoafektivní poruchou s maniodepresivními stavy. „Moje nemoc je na celý život,“ světuje se. „Nejde vyléčit. Nehraje se při ní o to, zda nad nemocí zvítězíte. Vy nad ní zvítězíte prostě nemůžete. Hraje se jen o to, jak dlouho budete v remisi, tedy v období klidu, kdy nepropukne psychóza a nemoc se nezopakuje a vy opět neskončíte na oddělení psychiatrické léčebny.“

Od Markétiny poslední hospitalizace uplynulo přibližně šest let. Zatím

je v nejdlejší fázi remise vůbec. Přesto moc dobře ví, že se nemoc pravděpodobně zopakuje. „Snažím se na skutečnost, že opět skončím v léčebně, nemyslet. Jsem vděčná za každý hezký nový den. Snažím se užít si své reality a prožívat život naplno. Vím mnohem lépe než kdokoli ze zdravých lidí, že můj čas je omezen. Dokážu si navzdory svým zážitkům, anebo možná právě díky nim, užít všedních dnů, sluníčka, kvetoucích stromů i zpívajících ptáků. Nemyslím na bolest, ale krásu života.“

Bála jsem se, že uhořím

Poprvé byla Markéta hospitalizována v devatenácti letech. „Po střední škole jsem odešla do italského Bolzana, kde jsem pracovala jako společnice paní Wagner, velice inteligentní a vznešené

starší dámy. Měla potíže s chůzí, tak jsem o ni pečovala a ona mě zase učila německy. Připravovala jsem se totiž na státní zkoušku z němčiny. A nejspíš moje touha ukázat, že státnice zvládnou, byla odrazovým můstkem pro příchod psychózy. Učila jsem se doslova nonstop. V době, kdy pro mě přijel tatínek, jsem nespala už asi sedmou noc.“

Během pobytu v Itálii za ní přijel i přítel Libor. A právě během jeho návštěvy přišla první psychóza. „Ještě, že tam v tu chvíli byl. Ihned volal tatínkovi do Čech, aby pro mě přijel, že je to se mnou vážné. V obličejí jsem byla smrtelně bledá, měla velké

a měla halucinace, že hoří. Propadala jsem šílenému strachu, že všichni před ohněm utečou, na mě zapomenou a uhořím.“ Při hospitalizacích se měnil nejen stránka psychická, ale i fyzická. „Po návratu z nemocnice jsem vůbec nevypadala dobře. Změnila se mi barva vlasů, ztmavly. Změnil se výraz obličeje. Změnilo se i chování a styl písma.“

Zhrucení předchází vír myšlenek

Dosud byla Markéta hospitalizována osmkrát. Během těchto pobytů zažila mnohé. Pozнала mnoho příjemných, i nepřijemných sestřiček a dokto-

Měla jsem halucinace, jak mě rozřezávají a zase sešívají. Bolest, když mě rozřezávali, byla nesnesitelná.

tmavé kruhy pod očima a křičela jsem nesmyslné věci. Nebylo mě možné ani na okamžik uklidnit. Nezabraly ani injekce od lékaře, kterého zavolala rodina paní Wagner. Tento lékař byl zároveň první, kdo upozornil na možnost, že by moje potíže mohly být projevem paranoidní schizofrenie.“ Z Itálie tak vezl Markétu její tatínek rovnou do nemocnice v Čechách, kde byla následně hospitalizována na uzavřeném oddělení psychiatrické léčebny. „Při prvním pobytu v léčebně jsem se setkala i s halucinacemi. Je to zvláštní stav, ze kterého se neprobouzíte. Pouze čekáte a doufáte, že pomine. Netrvá hodinu nebo jednu noc, ale třeba dva týdny. Halucinace je jako živý sen, akorát nespíte. Jste vzhůru, ale nereagujete a nevnímáte. Neslyšíte, co vám ostatní povídají nebo na co se ptají. Prožíváte různé příběhy související s vaším životem a fyzicky na ně dokonce i reagujete. Zničehonic začnete třeba křičet, brečet, smát se nebo tleskat, což může být pro nezavěčeného podivné, až legrační.“ Hned při první hospitalizaci, která trvala skoro půl roku, zažila Markéta také příkurtování k posteli, dokonce byla i v kleci. „Důvodem kurtování byla i v kleci. „Důvodem kurtování byla nejspíš snaha přinutit mě spát. Především na spánku tehdy zřejmě záviselo moje přežití. Když se můj stav zlepšil, přesunuli mě do klece, protože jsem otravovala ostatní pacienty. Pamatuji si, jak jsem v něm ležela

rů, seznámila se s řadou pacientů, z nichž někteří jsou jejími přáteli dodnes, prožila úsměvné i bolestné chvíle. Postupem času se naučila symptomy přicházející ataky rozklíčovat. „Poznám, když se na mě ataka neodvratně řítí. Jsem příliš roztržitá, jednu věc dělám desetkrát. Pořád zapomínám. Jedna myšlenka střídá příliš rychle druhou. Nedokážu číst, ani se dívat na televizi. Nastoupí bolest hlavy s prudce tepajícími spánky. Podvědomí i emoce se otevírají a jsou silnější než já. Toho, že hrozí kolaps, jsem si moc dobře vědoma, ale i přesto, „jedu“ dál. Dělán domáci povinností, chodím do práce. Nemoc se začíná rozjíždět a od pobytu v léčebně mě dělí jen krůček.“ Přesto se ale Markétě už podařilo zvládnout mírnější ataku psychózy, s manželovou pomocí, i doma. „Manžel je úžasný člověk, na kterého se mohu vždy, když je zle, plně spolehnout. Když jsem byla hospitalizovaná, jezdil mě navštěvovat a byl mi, stejně jako sestra a rodiče, velkou oporou.“

Nesplněný sen

S manželem jsou nyní už devět let a během společného soužití si pořídili, kromě bytu a chalupy, také psa. „Máme roztomilou fenku kokršpaněla a její dceru. Takže dvě psi holky – Míšu a Barboru a obě jsou miláčky celé naší rodiny.“ Přesto ale Markéta touží po miminku. „O tom, že se stanu

maminkou, sním od svých osmnácti let. Toužila jsem po hezké, usměvavé holčičce, která by hrála na klavír nebo jezdila na koni. A kdyby nevyšla holčička, byla bych samozřejmě vděčná i za kluka. S mojí nemocí jsou spojena nejen rizika atak, ale užívám také mnoho léků. Když se to sečte, je pravděpodobnost, že se narodí postižené dítě, poměrně vysoká.“

S manželem proto začali uvažovat o adopci. „Ale vzhledem k našemu věku jsme nakonec zvolili svěřeneckou péči. Celé řízení trvalo téměř rok. Prošli jsme všemi možnými testy. Na doporučení lékařky jsme uvažovali o čtyřletém dítěti. Starat se o miminko by pro mě bylo totiž velice náročné. Kdykoli se mi naruší spánek, zvyšuje se riziko ataky. A s miminkem si nemůžete být jistí, zda noc probdíte nebo spíte. Chtěli jsme tak předejít komplikacím. Měla jsem všechno krásně vymyšlené. Dítě bude chodit do školky, a zatímco bude ve školce, já si odpočinu. Odpoledne a o víkendy mi bude pomáhat manžel. Uvažovala jsem lehkomyšlně, protože jsem žádná dítě nikdy neměla.“ Pak ale u čtyřletého synovce Martínka poznala, co všechno péče o dítě obnáší. „Je to velmi šikovný chlapeček a já ho mám moc ráda. Je usměvavý, milý a rád si hraje. Po několika hodinách, co jsem s ním byla a hrála si s ním, jsem byla hodně unavená, ale on si chtěl pořád ještě hrát. Začala jsem se sama sebe ptát: Co když bude mé dítě nemocné a nebude moci jít do školky? Co když budu psychicky i fyzicky úplně zničená? Co budu dělat? Jak to budu řešit? Nakonec jsem si musela přiznat pravdu. Na to, abych se starala a vychovávala dítě, nemám sílu. Svěřila jsem se manželovi. Byl zklamaný, ale situaci pochopil. Naši žádost o svěřeneckou péči jsme stáhli. Den nato jsme se dozvěděli, že jsme všemi testy úspěšně prošli. Obrečela jsem to, ale věděla, že moje rozhodnutí bylo správné.“ ■

NA VLASTNÍ KŮŽI

O svých zkušenostech, vztupech a pádech, a o životě s psychózou napsala Markéta knihu. Jmenuje se **Ve stínech za zrcadlem**. Koupit ji můžete v knihkupectvích nebo na www.tridistri.cz za 151 Kč.